

## Самотній ворон

**КУПИТИ**

Протягом трьох десятиліть невеликий райцентр, через який проходить міжнародна автотраса, стає свідком низки кривавих злочинів. Почерк злочинця завжди ідентичний, і це зрештою змушує місцеву поліцію погодитися з тим, що в околицях містечка орудує серійний убивця. За розслідування береться капітан Лютий, начальник слідчого відділу, а тим часом невмотивовані вбивства обростають чутками, легендами та відвертою брехнею. Навіть автотрасу, поблизу якої чиняться ці жорстокі злочини, місцеві жителі називають не інакше, як «Шосе сліз»...

Новий роман Василя Добрянського, визнаного майстра кримінальної прози, сповнений загадок, напруги та яскравих психологічних деталей, а примхливий сюжет здатен завести у глухий кут навіть досвідченого поціновувача поліцейських трилерів.



Василь  
Добрянський  
**САМОТНІЙ  
ВОРОН**

**ФАБУЛА**  
ВИДАВНИЧИЙ ДІМ

**Василь Добрянський**

## **САМОТНІЙ ВОРОН**

Роман



Видавничий дім «Фабула»  
2024

© В. Добрянський, текст, 2024

© ВД «Фабула», 2024

ISBN 978-617-522-198-3 (epub)

*Усі права збережено.*

*Жодної частини цієї книжки не може бути відтворено або передано в будь-якій формі або будь-якими засобами, електронними чи механічними, включно з фотокопією, записом чи будь-якою системою зберігання та пошуку інформації, без письмового дозволу власників авторських прав.*

Електронна версія створена за виданням:

**Добрянський Василь**

Д55      Самотній ворон. Роман. — Харків : ВД «Фабула», 2024. — 304 с.

ISBN 978-617-522-204-1

Протягом трьох десятиліть невеликий райцентр, через який проходить міжнародна автотраса, стає свідком низки кривавих злочинів. Почерк злочинця завжди ідентичний, і це зрештою змушує місцеву поліцію погодитися з тим, що в околицях містечка орудує серійний убивця. За розслідування береться капітан Лютий, начальник слідчого відділу, а тим часом невмотивовані вбивства обростають чутками, легендами та відвертою брехнею. Навіть автотрасу, поблизу якої чиняться ці жорстокі злочини, місцеві жителі називають не інакше, як «Шосе сліз»...

Новий роман Василя Добрянського, визнаного майстра кримінальної прози, сповнений загадок, напруги та яскравих психологічних деталей, а примхливий сюжет здатен завести у глухий кут навіть досвідченого поціновувача поліцейських трилерів.

#### **УДК 82-312.4**

*Шановний читачу!*

*Спасибі, що придбали цю книгу.*

Нагадуємо, що вона є об'єктом Закону України «Про авторське і суміжні право», порушення якого карається за статтею 176 Кримінального кодексу України «Порушення авторського права і суміжних прав» штрафом від ста до чотирьохсот неоподатковуваних мінімумів доходів громадян або виправними роботами на строк до двох років, з конфіскацією та знищенням всіх примірників творів, матеріальних носіїв комп'ютерних програм, баз даних, виконань, фонограм, програм мовлення та обладнання і матеріалів, призначених для їх виготовлення і відтворення. Повторне порушення карається штрафом від тисячі до двох тисяч неоподатковуваних мінімумів доходів громадян або виправними роботами на строк до двох років, або позбавленням волі на той самий строк, з конфіскацією та знищенням всіх примірників, матеріальних носіїв комп'ютерних програм, баз даних, виконань, фонограм, програм мовлення, аудіо- і відеокaset, дискет, інших носіїв інформації, обладнання та матеріалів, призначених для їх виготовлення і відтворення. Кримінальне

переслідування також відбувається згідно з відповідними законами країн, де зафіксовано незаконне відтворення (поширення) творів.

Щиро сподіваємося, що Ви з повагою поставитеся до інтелектуальної праці інших і ще раз Вам вдячні!

На голій гілці  
самотній ворон тихо старіє.  
Осінній вечір.

*Мацуо Басьо. Пер. М. Лукаша*

# 1

Яскраво-різкі проблискові вогні та сирени поліцейських автомобілів перервали рівний шурхіт коліс по шосе. Олекса Камінський ледве встиг натиснути на гальма. До червоних підфарників сірого седана, що задимів шинами попереду, вихляючи задом, залишилося кілька сантиметрів. Секунди вдарили пульсом у скроні.

— А нехай тобі!..— гупнув він по керму, не стримавшись. Позаду заскрипіли гальма — ще один нещасний отримав стрес, але впорався.  
— Що відбувається?

— Задрімав?..— на грудях Романії туго напнувся пасок безпеки. Вона вхопилася за нього обома руками, щоби попустити.— Олексю, обережніше! Я ще пожити трохи хочу...

Обличчя жінки пополотніло — протягом короткого гальмівного шляху від нього відхлинула вся кров.

— Я теж! — відповів чоловік, вибираючись на асфальт з «Опеля». Глянув уперед: — Певне, якась аварія...

Водій сірого седана натиснув клаксон. За ним засигналила білява красуня у червоному лупоокому «Смарті», яка щойно ледь не розбила йому задній бампер. Білявка висунулася у вікно і щось голосно вигукнула, але рев клаксонів, що завис над шосе, перекрив її голос. Камінський чомусь подумав, що жінка при надії, бо так нервово реагують хіба тільки вагітні. По шосе щойно пролопотів дощик — від асфальту віяло теплим випаром. Серпень добігав кінця, даруючи сонячні, по-справжньому літні дні.

Романія нарешті звільнилася від паска безпеки і теж визирнула з авто. Її обличчя набуло звичного кольору й виразу — пильної дослідниці, яка знається на музейних картинах і раритетах, але геть не розбирається в людях. В очах майнув рудим хвостом і миттєво сховався, як кішка, недавній переляк. Вона вже опанувала себе.

Олекса поки що не визначився, як жінка ставиться до нього і як йому поводитися з нею. Ця поїздка до спільної подружки Зої Довгої у чортзна-де загублене серед горбів і лісів містечко Суха Криниця мала розставити всі крапки над «і».

«Тьху! — подумки вилаявся Камінський.— От чому я весь час бачу Рому оголеною? Ще й із зеленим лататтям на тілі... А від одного її погляду в мене починає тремтіти голос».

Автомобілі попереду повільно рушили, оминаючи поліцейських, які регулювали рух, закликаючи проїжджати обережно.

Олекса повернувся за кермо. Романія теж хряснула дверцятами. Але ледве вони проминули поліцейський пост, якась сила ніби торкнула Камінського під лікоть. Він з'їхав на узбіччя.

— Піду подивлюся, що там сталося,— вимовив, долаючи сумнів.— Може, потрібна допомога.

— І чим ти там допоможеш? — не підтримала його намір Романія, кинула оком на годинник.— Ми запізнюємося. Зоя ж на нас чекає. Може, всі вже за столом.

— Рома, облиш цю брутальність. Тобі не личить,— озвався Камінський і рішуче вибрався з «Опеля».— Посидь трохи, я зараз повернуся.

Але на мить зачепився поглядом: легка зелена сукня відкрила звабливі коліна жінки. Вона повільно, навмисне повільно, немовби схопивши двома довгими пальцями метелика, поправила сукню. За кожним її жестом, виразом і поглядом карих очей завжди ховалися декілька

змістів. І не завжди зрозумієш, який із них справжній. Вона постійно змінювалася, граючись із ним.

«У неї лопатки гострі, наче обрізані крила,— зазначив Олекса.— Гола... Оголена... Але ж яка закрита! Тільки жінки так вміють грати на грані фолу. Аби тільки не вибратися зі своєї черепашки».

Романія насправді кликала його й водночас відштовхувала. Вона мінялася, як таємнича картина на стіні: із якого боку не подивишся — завше різна, загадкова, суперечлива. Це дратувало. На його тридцять п'ять років уже досить пригод. Хотілося визначеності. Та й минуле тримало їх міцно, наче пару метеликів за крильця.

Офіцер поліції владним жестом зупинив його — наче регулювальник на шосе.

— Сюди не можна. Заборонено!

— What happened?{1}

— Іноземець? — нахмутив брови коп.— Якого біса? Їдь собі далі.

І знову спробував відігнати цього англомовного, як набридливу муху, знаючи, що той усе одно його не зрозуміє.

— Maybe you need my help?{2}

— Хелп, хелп...— передражнив патрульний лейтенант.— Будеш крутитися під ногами, то й тобі знадобиться хелп... Їдь куди їхав — і не озирайся. Без тебе впораємося.

— Пане офіцере,— перейшов на українську, зумисне ламаючи язика, Олекса,— я непоганий хірург... Королівський шпиталь «Вікторія», Ньюкасл. Ви робите помилку, відмовляючись від моєї допомоги.

— Мусієнко, що в тебе тут відбувається?

До них наближався кремезний чолов'яга у цивільному костюмі. Легкий поступ видавав треноване тіло. Ноги у великих замшевих топ-

сайдерах зі світлою підошвою рухалися напрочуд легко. «Не бігає — тягає залізо»,— прикинув Камінський. Кулаки чолов'яги виглядали непропорційно великими, ніби розпухлими, як у боксера, котрий щойно пішов із рингу. У зубах він тримав, пожовуючи, якусь стеблину. На засмаглому, із хитруватим виразом обличчі блукала непевна посмішка. Судячи з усього, на місці рутинної дорожньої події незнайомцеві було нудно.

«В одній зі своїх кишень він тримає пістолет,— вирішив Олекса.— Або в кобурі під пахвою. Британські дізнавачі теж зазвичай у цивільному. Ніхто не поважає форму. Навіть могильщики на цвинтарі та обслуга в морзі».

Виконуючи обов'язки ургентного хірурга у шпиталі він постійно мав справу як із поліцейськими, так і з танатологами{3} і похоронними службами.

— Капітане, цей тип напрошується на комплімент,— указав на порушника порядку патрульний.— Іноземець... Питається, чи може чимось допомогти.

— Іноземець? — густі брови капітана зішлися на переніссі. Кривий (мабуть насправді не обійшлося без боксерських рукавичок) ніс загострився.— Отакої! Ще один іноземець?

— Чому ще один? — запитав Камінський, мимоволі озирнувшись на свою автівку.

Рома сиділа в салоні і навмисне не визирала звідти. Образилася. Тихенько масажувала груди там, де врізався пасок безпеки, коли Олекса різко загальмував. Десь зовсім уже неподалік виглядала гостей Зойка, подруга зі студентських часів, а вона сиділа біля шумної траси і чекала цього бевзя, який із якогось милого виявив бажання допомогти поліції.

— Здається мені, дороженький, що ви нас обманюєте,— капітан виплюнув стеблину.— Покажіть-но свої документи!

Він простягнув широку лапищу, наче збираючись вхопити Олексу за комір.

«Трясця! От навіщо це мені?» — відсахнувся Камінський, але переміг себе і дістав із кишені паспорт.

— Даруйте, а з ким я маю честь спілкуватися? — він притримав руку, не бажаючи віддавати документ.

Із могутніх грудей чолов'яги вирвалося гарчання. Він черкнув поглядом чорних очей, наче лезом, по обличчю Олекси. Тоді вимовив:

— Тут, між іншим, я командую. І ніхто інший!..

Можна було чекати, що зараз прилетить зліва, й Олекса був до цього готовий, але чолов'яга тільки переступив з ноги на ногу, хруснувши щебенем під підшвами.

— Та все ж представтеся, будь ласка,— далі дратував Камінський.— Це буде по закону.

— Капітан поліції Григорій Лютий! — нарешті рывкнув коп.— Слідчий у цьому всьому бардаку. А тепер — проїжджайте! — І додав: — Геть звідси, і щоби я вас більше тут не бачив.

— Ургентний хірург Королівського шпиталю «Вікторія» Олекса Камінський,— у свою чергу представився Олекса, приховуючи задоволення. Пацієнт зламався. Один нуль на його користь.— Капітане, чому, власне, вас так зацікавило, що я іноземець?

— Помилка,— буркнув капітан, гучно зітхнув і раптом позирнув на Олексу із цікавістю. Нудьга з його очей зникла.— Ви ж насправді не іноземець. По обличчю видно. У наших фізіономія завжди... байдужа. Он, гляньте! Бачте, скільки їх проїжджає? Їм наплювати, витріщаються у вікна, хочуть побачити місце аварії. Безплатна розвага... А втім, не важливо. Ви — не іноземець, і квит.

— Ну... Формально — так. Я українець, хоча маю британський паспорт.

— Там, у кущах, знайшли автівку,— несподівано цілком миролюбно промовив капітан Лютий. Трохи побарився і рушив на узлісся. Камінський зрозумів це як запрошення слідувати за ним.— «BMW» із відкидним верхом. З львівськими номерами. Мої хлопці вже пробили — авто з каршерінгу, а прізвище того, хто сидів за кермом... Ну, припустимо, він із Бельгії.

Чолов'яга розсікав простір, як вітрильник під усіма вітрилами. Колеги — оперативники і патрульні — розступалися перед ним, уникаючи зіткнення. Олекса рухався в кільватері капітана, не здогадуючись, що саме на нього чекає. Широко крокуючи, Лютий оминав тільки патрульні авто, що незрушно позастигали на узбіччі.

— Олексо! — гукнула з машини Романія.

— Це теж... іноземка? — почувши її голос, посміхнувся капітан.

— У певному розумінні,— насмішка копа чомусь зачепила Олексу. Він махнув рукою — мовляв, зачекай. І пояснив: — Ця жінка нещодавно мала практикум за океаном. Могла залишитися, але повернулася.

— Угу, схвально,— кивнув слідчий.

Щось таке було в його тоні, окрім іронії, схоже на нарікання: от комусь вдається ширяти світами, щось там практикувати, а комусь належить топтати новими мештами брудні з'їзди до лісу.— Вона теж лікар?

Капітан ступив на лісову дорогу, яку перетинала жовто-чорна поліційна стрічка.

«Детектив є детектив,— подумки посміхнувся Олекса.— Часу не витрачає. Збирає інформацію».

— Ні, не лікар. І лікарів, судячи з усього, недолюблює.

Капітан смикнув плечем: мовляв, ваша справа. У нього свого клопоту під зав'язку.

Аж ось й оливковий двомісний кабріолет «BMW». Автівка влетіла поміж берізками і майже сховалася під лапатим гіллям ялиці. Із шосе її неможливо помітити. Олекса, наче в операційній, миттєво оцінив обстановку. Пацієнта немає. Кабріолет порожній. Радіоприймач шипить, ледве пробиваються якісь іспанські гітарні мотиви. Біля відчинених дверцят з обох боків пораються криміналісти. Під деревом сидить, виставивши маслакуваті коліна, хлопець у синій бейсболці із прозорим козирком. Вправно крутить кубиком Рубика, намагаючись чимшвидше зібрати кольори, і від напруги прикушує верхню губу.

— Власенко, твою ж дивізію!..— відірвав хлопця від іграшки Лютий.

— Уточнив прізвище потерпілого? Місце злочину зафіксоване?

— Так, Григорію Несторовичу,— зірвався на ноги Власенко.—

У каршерінговій конторі ще раз підтвердили, що це авто винайняв терміном на п'ять днів такий собі Мартін Міхал Левензон, громадянин Бельгії.

— То Мартін чи Міхал?

— Мартін Міхал Левензон. Так зазначено в документах.

Хлопець дивився з острахом на кремезного капітана, хоча загалом його вигляд свідчив, що він сам по собі і, може, губить незрівнянний талант у цій провінційній глушині. Але служба не з медом — треба терпіти. Тому й ховав під чорнявими вусиками зверхню посмішку.

— Ну і?..— зажадав продовження слідчий.

— Більше їм нічого не відомо. Прилетів у Львів позавчора із Брюсселя. Взяв на прокат авто...

— І вирушив чортзна-куди по шосе через Суху Криницю. А тут пропав, залишивши після себе калюжу крові. Не густо... Павле Павловичу, хочу почути ваше слово.

Капітан повернувся до чоловіка, який сидів на розкладному стільчику біля відчинених дверцят кабриолета й усміхався, слухаючи голоси лісових птахів. Він давно вже зібрав проби крові і відпочивав. На його літньому обличчі із правильними, навіть гарними рисами читалося умиротворення людини, стомленої рутинною працею. Ба більше — людини, яка давно скучила за природою, не чула леготу вітру й не дихала на повні груди, сидячи в якійсь комірці у судово-медичному закладі.

Цей Павло Павлович явно не любив стригтися — його сиве волосся спадало на вуха і шию, наче в диригента, який щойно виконав з оркестром складну симфонію. Бракувало чорного фрака, метелика на шиї та білосніжного пластрона. На руках у нього були голубі силіконові рукавички, а самі руки звисали додолу. Втома, ніби ялицева живиця, стікала з кінчиків його пальців, і цій медитації заважало тільки авто, що смерділо бензином — і не тільки. По трохи жовтавому обличчю медексперта повзала якась комашка, начебто обираючи місце для укусу, але чоловік, відчуючи її присутність, чомусь вагався. Що могло бути простіше? Один рух — і від тієї комахи не залишиться сліду. Але ні: все живе належить живому. А він, звиклий поратися із мертвою матерією, чуттєво, мало не до сліз, шанує природу.

«Із поганого хірурга виходить добрий патологоанатом,— згадав збиту сентенцію Камінський.— Дивись, Олексю: така сама доля чекає і на тебе, якщо ти повернешся».

Він усміхнувся, впевнений, що цього в жодному разі не буде.

— Як гадаєте, панове, хто той пекар, який дав Господу нашому п'ять хлібин? — раптом виринув зі споглядання Павло Павлович і допитливо зиркнув на незнайомця.— Це ж значить, що хтось ще більше може, ніж сам Ісус? Може, ми когось не того шануємо?

— Гострим предметом по яремній вені? — Олексю кивнув на кров, густо розплескану по склу і панелі приладів автівки.— Просто на водійському сидінні?

— Без варіантів,— заохочувально усміхнувся танатолог.— Ніж, бритва, скальпель, заточка... Після такої рани ніхто, навіть сам пан Бог, не врятує жертву.

— Н-ну... За певних обставин і при терміновій кваліфікованій допомозі все могло скластися інакше,— протягнув Камінський, озираючи місце злочину.— Але де ж сама жертва?

— У ліс утекла,— рипнув стільчиком медичний експерт. Його тіло несподівано ожило й набуло виразних форм. Він остаточно висмикнув себе із дрімливого блаженства.— А ви, прошу пана, хто будете?

— Це цілком можливо,— погодився Камінський, ніби не почувши питання.— Але цій людині залишалося жити від сили дві з половиною хвилини. У кращому разі п'ять, залежно від стану рани...

Лютий кинув занепокоєний погляд на молодого слідчого Власенка.

— Лісовий масив оглянули в радіусі кілометра,— доповів той, не чекаючи запитання.— Нічого підозрілого, жодного сліду. Наче випарувався...

— Можна сказати і так,— прицмокнув судмедексперт.

— Це ви, пане Рафальський, зараз у мене випаруєтеся! — розлючено кинув капітан Лютий.— Доповідайте по суті або взагалі мовчіть!

— А вам не здається, капітане, що ви трохи перебільшуєте свої можливості? — струснув шевелюрою танатолог.— Патологоанатоми невразливі, і тим паче нікуди не зникають. А деякі взагалі живуть вічно. Тож іще для багатьох у мене знайдеться вільний холодильник... Та про що ми тут сперечаємося, коли вбивця ходить мало не біля нашого дому?

Він блазнівськи звів очі до неба. Із березової гілки повільно спланував на його сивий чуб жовтий лист, але Павло Павлович лише відмахнувся.

«Дивні якісь у них тут стосунки,— хмикнув Олекса, продовжуючи оглядати місце злочину.— Однак, якщо жертва не втекла самотужки, то куди вона поділася?»

На шосе рокотали автомобільні двигуни. Рух майже повністю відновився.

— Робіть свою справу й мовчіть,— відрубав капітан, зірвав першу-ліпшу стеблину, надкусив і з відразою виплюнув.— Салій, вимкніть на хрін ту музику! Шкварчить, наче змія на пательні.

Другий експерт нахилився і вимкнув приймач.

— Коли приблизно стався напад на водія? — знову звернувся слідчий до Рафальського.

— То мені мовчати чи говорити?

— Говорити, звісно!

Тим часом Камінський опустився навпочіпки біля авто й оглянув килимок під ногами водія.

— Хто виявив автомобіль у лісі? — спитав він.

— Скипидар. Ми зємо його Скипидар,— відповів капітан.— Міський божевільний, бомж. Блукає узбіччями, кемпінгами, чіпляється до людей, п'є все, що знайде у пляшках. І нічого йому не діється... Дірява торба замість печінки. Сидить он там, у патрульній машині, щось белькоче. Вискочив на шосе, ледве не вчинив зіткнення. Та все одно толку з нього мало. Сліпий та глухий свідок. Ще й досі п'яний...

Ясно, якби не бомж, то не скоро знайшли би.

Олекса підхопив із землі патичок і торкнувся калюжі крові.

— Тут залишилися виразні сліди туфель. Як, до речі, і сліди рук на панелі... Травмований намагався встати, хапався за шию. Ну, а потім сонечко своє зробило. Тут...— він позирнув у верховіття.— Тут удень

воно світило просто у відкритий салон. Рештки крові набули виразно іржавого кольору. З утворенням дериватів змінився склад гемоглобіну. Оксигемоглобін має червоний колір, метгемоглобін — коричневий, гематин — буро-коричневий, гематопорфірин — буро-сірий, а сульфгемоглобін — зеленуватий. Звісно, потрібні лабораторні дослідження. Але з того, що я бачу, можна з великою вірогідністю зробити висновок, що водій отримав смертельну травму приблизно добу тому.

— Тобто зараз сімнадцята година,— швидко прикинув Лютий.— Напад на водія стався вчора приблизно о цій порі. Я правильно вас розумію?

— Аплодую! — демонстративно заплескав у долоні Рафальський.— Схоже, пане, у вас є відповіді на всі питання. Але я й досі не почув, хто ви такий і як тут опинилися.

— Я хірург. Маю справу з різного роду ранами і травмами,— коротко відповів Олекса й додав: — Зазвичай, кримінального походження. У моєму місті нічне життя багате на яскраві події. Сплять тільки ті, хто остаточно звик до сирен «швидких», поліцейських і пожежних машин.

— І яке ж це місто?

Судмедексперт скорчив дивну міну — ніби перед ним розкинули карти для наступної гри. Він відверто насолоджувався цією розмовою.

— Ньюкасл,— неохоче повідомив Камінський, наперед передбачаючи реакцію.

Проте Рафальський тільки кліпнув важкими повіками, мугикнув і відвів погляд. «Ньюкасл? — ніби чулося в його сопінні.— От лайно! Де Ньюкасл, а де Суха Криниця? Дезорієнтація на місцевості... Ще нам тут

бракувало якихось зайд із Великої Британії! Ніби ми і самі не розберемося...»

— Є така штука, як вологість навколишнього середовища,— повільно промовив старий експерт, втупившись у килимок, просякнутий застиглою кров'ю. Звістка про далекий і незбагнений Ньюкасл чомусь кинула його у задуму. Такий погляд Олекса помічав у пацієнтів, яких втрачав.— Уночі пройшов дощик. І нещодавно тяж... Точний час злочину доведеться визначати за кількістю мікроорганізмів, що розвинулися у крові. Ваш прогноз може виявитися, гм... неточним.

— Цілком можливо,— усміхнувся, погоджуючись, Олекса. І водночас подумав, що Романія на шосе вже нервує, а він тут розбалакує з місцевими копами і криміналістами біля порожнього «BMW», що невідомо як опинився у лісі. Тут було би доречнішим просте питання: «Злочин чи містифікація?».— Я і не претендую на точність. Проте ваше уточнення, пане експерт, не дає відповіді на питання, куди подівся імовірний труп. Де жертва злочину? Хтось має якісь припущення? Чи ви дотримуетесь принципу «нема тіла — нема діла»?

Останнє питання вкрай не сподобалося капітанові. Він вирвав із рук молодого слідчого кубик Рубика і шпурнув у куці. Тоді наблизився до Олекси й обережно взяв двома пальцями сорочку в нього на грудях. Птахи раптом змовкли, неначе зацікавлені тим, що відбувається. Гілля шарпнув вітер — схоже, знову збиралося на дощ.

— Знаєте, що полюбляють убивці? — стиха, зі значенням, вимовив слідчий просто в обличчя Камінському.— Повертатися на місце злочину... До речі, ви так і не показали мені свій паспорт.

Його рука вправно висмикнула з нагрудної кишені сорочки документи Олекси: паспорт, водійські права і страховку на «Опель», взятий у львівському каршерінгу. Все так само, як у нікому не відомого Мартіна Міхала Левензона. Позавчора Олекса прилетів зі столиці Великої Британії, протягом дня поспілкувався з Романією Красновською і після тривалих суперечок

й образ, висловлених спересердя, вони вирішили їхати до давньої приятельки Зої Довгої, щоби відсвяткувати її день народження, а разом і трохи заспокоїти, бо Зоя останнім часом бомбардувала їх повідомленнями, що їй потрібна допомога. Мовляв, у неї в будинку

коїться щось дивне. Хтось ходить під вікнами по ночах. Що ж — до Сухої Криниці зі Львова — трохи більше двохсот кілометрів. «Опель» виявився у гарному стані і домчав їх сюди за півтори години — Олекса полюбляв швидку їзду.

— Ну-ну... Що тут у нас? — капітан переглядав папери, трохи відхилившись і виставивши праву ногу вперед, як боєць, готовий до нападу. — Славчику, яка фірма у Львові надала цей «BMW»?

— «Реверс-Авто», — миттєво відповів молодий слідчий, скося поглядаючи в кущі.

— Що і треба було довести, — із натиском проголосив Лютий. — «Реверс-Авто». А ось і ще один клієнт цієї контори. Узяв напрокат «Опель Інсигнія» мало не в той самий час, як і наш зниклий потерпілий.

— Чудова дедукція, — похвалив Олекса. — А вам ніхто не казав, що ви схожі на Ежена Франсуа Відока? Навіть статура та сама.

— Це хто такий? — занепокоєно поцікавився капітан.

— Був колись у Франції авантюрист, який спершу вчиняв злочини, а потім їх розслідував. То, може, ви

самі прикінчили цього нещасного бельгійця, щоби пограбувати його? — Камінський кивнув на кабріолет, обабіч якого стирчали криміналісти. — А тепер шукаєте підставного винного?

— Я?.. — У горлі слідчого щось кавкнуло, наче він поперхнувся. — Усі чули, що він верзе?

— Із пункту «А» до пункту «Б» йшла через «Ж» дорога, — несподівано озвався другий криміналіст, який досліджував панель і двері «BMW». Його окуляри з потужними лінзами щоразу сповзали на кінчик носа, і він раз у раз підштовхував їх догори вказівним пальцем. На його хрящуватому запотілому носі багровіли сліди, наче від санчат на пагорбку. — Шановні колеги, я свою частину роботи виконав.

Доставите авто на поліцейний майданчик — продовжу дослідження. А зараз краще би піти на грибне полювання. Грибів — море. Чуєте запах? — він гучно, зі свистом, утягнув довгим носом повітря.— Ех-х!.. Знаєте, як я дізнаюся, що в лісі кинулися гриби?

Насправді тхнуло порожніми іржавими бляшанками, зотлілою деревиною і торішнім листям. Чомусь біля в'їздів до лісу завжди найбільше сміття. А втім, ніхто не зреагував на його пропозицію, тому експерт вів далі:

— Зазвичай іду до пошти. Там завжди сидять кілька місцевих торговок...

— Карле Дмитровичу, я вас прошу! — осмикнув його капітан.— От не щастить мені з експертами — і все. Коли вже оту вашу паскудну контору остаточно розженуть? Облиште ці дурниці — доповідайте по суті. Що виявлено?

Експерт ображено стиснув тонкі губи, неквапливо зняв окуляри і протер їх зіжмаканим носовичком. Його худе сухорляве тіло, якому бозна-скільки років, картата, змокріла від поту під пахвами, сіро-зелена сорочка, довга, наче в гусака, жилава шия та підсліпуваті, із туманцем, очі, створювали докінчений образ міського аскета, який полюбляє блукати лісовими хащами, збираючи гриби. На руках в експерта були такі самі сині латексні рукавички, що їх можна придбати у будь-якій господарській крамничці.

«Ще один раритет,— міркував Олекса, розглядаючи криміналіста.— Мабуть, обидва вони користуються інструментарієм і реактивами часів царя Гороха. І ці сині рукавички... Смішно, їй-бо. І справді — от навіщо я зупинився? Хіба мені власних проблем не вистачає? Ні, Ромо, чекай, я вже повертаюся до тебе...»

— Нашу контору, Григорію Несторовичу, розженуть в останню чергу, — криміналіст звичним жестом повернув окуляри на належне місце.— Одразу після поліції. А поки жива хоч одна тварюка, яка марить про злочин, будете мати справу з нами. Що поробиш — ми з вами прикуті до одного весла на галері, тож і сваритися нам немає сенсу.

— Пане Салій, от тільки не треба забивати мені баки,— поморщився слідчий.— Я вже сотню разів усе це чув. Тому кажіть по суті.

— Начувайтесь, час бо близький! — раптом пафосно проголосив той експерт, якого слідчий назвав Павлом Павловичем, імітуючи оголошення Івана Богослова.— Карле Дмитровичу, тут серед нас присутній іноземний фахівець. Не підкачайте!

Ця парочка диваків із експертно-криміналістичного відділу, схоже, остаточно дістала капітана Лютого: він виплюнув чергову стеблину, хапливо видобув із кишені пачку сигарет і жадібно запалив, одразу зробившись схожим на казан, що давно вже закипів. Тоді прискалено зиркнув крізь димну хмару на сухорлявого Карла Дмитровича і буркнув:

— От із якою насолодою я зачинив би вас обох на кілька діб у холодній, аби ви трохи остигли! Хоч би сторонньої людини посоромилися. Я неодмінно доповім начальнику управління.

— У нас холодна самі знаєте де — у морзі,— струснув довгим волоссям танатолог.— А ти, Карле, не тягни гуму. Кажи, що маєш сказати.

— Наявні два типи відбитків пальців,— сухо поінформував експерт.— Одні старі, інші — зверху, по крові. Обидва, судячи з візерунку, чоловічі. Треба ідентифікувати згідно з базою. Все інше викладу в остаточному звіті. Доповідь завершив.

— По крові — це відбитки пораненої жертви,— хмикнув Рафальський.  
— Коню зрозуміло... А старі... Невже вбивця виявився настільки необережним? Не виключено, що за тим Левензоном стежили від самого Львова. Може, і той самий агент із «Реверс-Авто», який оформляв авто. Помітив у гаманці клієнта купу валюти, вирішив пожитися і...

— Павле Павловичу, збирайте манатки,— капітан розтоптав недопалок.— Евакуатор прибув. Версії та мотиви — то вже моя справа.

Іноземці зазвичай не тримають при собі багато готівки. От скільки при вас зараз грошей?

Він круто розвернувся і тицьнув пальцем у груди Камінського.

Той із несподіванки відсахнувся, у голові майнуло:

«Збіговисько якихось диваків. Не слідство, а дурна комедія. І я теж красунчик — який біс мене смикнув зупинитися?»

— Це приватна інформація,— промимрив він, дивлячись на шосе.— Але загалом ви праві. Ніхто нині не тримає при собі готівку. Все на пластику...

— От! — слідчий підняв угору той самий палець, яким щойно впирався у ребра іноземця.— Тому грабунок під великим сумнівом. Але не варто гадати. Рушаймо звідси, бо вже сутеніє.

— То я можу йти?

На шосе деякі патрульні автівки, верескнувши сиренами, вже подалися до міста.

— Ні-ні,— заперечив капітан Лютий.— В жодному разі. Стосовно вас усе тільки починається. Доведеться продовжити нашу розмову в іншому місці.

— У якому ще місці? — обурився Камінський.— Поверніть мені документи!

— Лейтенанте Власенко,— наче не почув його здоровань,— мерщій, бери цього типа й вези до райвідділу. Маємо вагомí підстави — прибув із-за кордону, винайняв авто у тій самій конторі, їде слідом за жертвою злочину. Без будь-якого вагомого приводу намагався потрапити на місце скоєння злочину. Хтозна, що в нього

в голові. І ту жіночку, яка чекає на шосе, теж прихопи. Нехай знають у Ньюкаслі, що у Сухій Криниці поліція не дрімає. Ще й іншим перекажуть.

— Капітане, ви робите прикру помилку,— Камінський раптом відчув, що Романія вчергове виявилася правою. От навіщо було зупинятися, навіщо пхати носа у цю дорожню пригоду? — Хочете мати неприємності з британським посольством? Звідти негайно зв'яжуться з вашим начальством.

— Це мене не обходить,— фиркнув слідчий.— Я дію згідно інструкції. — Щось прикинувши, він продовжив: — Кожна підозріла особа, виявлена на місці злочину, має бути зафіксована в документах слідства. Хіба я помиляюся, Павле Павловичу?

— Абсолютно ні,— підтвердив танатолог, клацнувши валізкою.

Британський всезнайко йому теж був не до вподоби.

— Це якась нісенітниця. Капітане, приниження абсолютно непричетних людей аж ніяк не допоможе розкриттю справи,— вимовив Камінський, міркуючи, як виплутатися із халепи, у яку він сам себе загнав.— Ми можемо спокійно поспілкуватися завтра. Нас із колегою чекають у Сухій Криниці.

— Хто саме? — моментально зреагував слідчий.

«От просто зараз цей бовдур думає, що розкриє цілу банду злочинців», — зазначив Камінський, вагаючись, чи варто згадувати Зою.

— На нас чекає Зоя Андріївна Довга. Якщо не помиляюся, директорка місцевої школи. У неї сьогодні день народження.

— О! — Рафальський відкинув із лоба непокірне волосся.— У мене там онук учиться. Шанована людина. Як на вашу думку, Григорію Несторовичу?.. Що будемо робити?

День у капітана точно не задався: про це свідчило його похмуре обличчя. Він мовчки окинув оком гущавину дерев, щось міркуючи. Експерти і лейтенант уважно спостерігали за ним. Тим часом робітники-евакуатори причепили линву до буксирного вуха автівки з калюжею крові під переднім сидінням і потягли спортивний «BMW»

до виїзду на трасу, щоби там завести його на платформу. Всі мимоволі поглянули на те місце, де досі стояла автівка. Біля зламаного колесом кущика білів пожмаканий папірець. Молодий Власенко притьмом нахилився, щоби підняти його.

— Не чіпати! — гаркнув криміналіст Салій і вправно підхопив на льоту неслухняні окуляри.— Я сам!

Він обережно підняв пінцетом папірець і запхав у прозорий герметичний зіп-пакет. Задоволено покрутив перед носом, як ентомолог, який нарешті впіймав досі небачену комаху. Павло Павлович ревниво напружився.

— Читайте! Там щось написано,— не витримав капітан.

— Так... Так...— Карл Дмитрович почепив на хрящуватого носа окуляри.— Тут написано: «Мальва». І номер телефону.

— Ти ба! — протягнув Рафальський.— Реальний слід.

— Мальва,— замислено повторив капітан.— Схоже, жінка? Це ім'я чи прізвище? Щось я не пам'ятаю такого прізвища у Сухій Криниці. Та й імені теж. Ану дайте сюди! — Він рішуче вирвав із рук Салія пакет із запискою.— Хтозна, звідки вона, ця Мальва. Зараз спробуємо довідатися.

Набрав номер і став чекати, поглядаючи на колег, поки лунали гудки виклику. Однак відповідь його розчарувала.

— Вибачте, цього абонента не існує,— проказав Лютий слідом за роботом-оператором, набрав номер удруге й вилаявся.— Папуга дурна! Знову те саме. Пропонує зателефонувати пізніше.

— Облиште. Краще напишіть повідомлення: «Шановна пані Мальво, чи не дозволите призначити вам побачення?»,— порадив Салій, відбираючи у слідчого файл із папірцем.— Це моє, «пальчики» треба зняти. А не хочете зустрічатися з Мальвою, відрядіть Славчика. Він у нас зараз вільний.

Слідчий на це лише розчаровано гмикнув.

— Фокус не вдався,— прицмокнув танатолог, склав свій стільчик і підхопив валізку із пробами крові.— А щастя, як кажуть, було так близько...

— Пусте. Сьогодні ж проб'ємо, де перебуває цей телефон,— не змирився з поразкою Лютий.— А заразом і те, із ким ця Мальва останнім часом спілкувалася.

— Ну то я вже можу їхати? — нагадав про себе Камінський.

— Їдьте, не маю заперечень,— капітан навіть не глянув на нього, наче на предмет, що враз втратив будь-яку цінність.— І постарайтеся більше на заважати поліції працювати. А втім... Документики ваші я поки що залишу. А вас попрошу завтра ж завітати у райвідділ. Лейтенант опитає вас, як належить... Власенко, почув? А заразом почитай про того французького авантюриста, який став слідчим. Цей тип мене чимось зацікавив.

Евакуатор нарешті загнав на платформу «BMW», чий водій безвісти зник.

За кущами ліщини ще лишалися двоє патрульних — похапцем зривали чорно-жовту поліцейську стрічку.

## 2

Су́ха Кри́ниця — містечко на три з половиною вулиці. Три з них тягнуться вздовж шосе, що вигинається, мов ряба змія, оминаючи замок Луїзи Фітель Мертвої, і повзе до мосту через річку Жбан, а далі губиться серед горбів. Колись розкішний палац із червоноцегляними стінами, баштами та бійницями, що ховалися серед вічнозеленого плюща, своїм гострим шпилем над центральним фасадом ніби пришпилював містечко до постійно затягнутого хмарами небозводу і не дозволяв йому відплисти за обрій разом із річковою течією.

Су́ху Кри́ницю назвали так ніби на сміх курям. Насправді тут частіше розверзалася хлюща, аніж світило сонце. Дощі, певно, давно змили би містечко, якби не той замок. Заради цієї пам'ятки місто позначали на туристичних мапах. Однак оселя княгині, яка вбивала своїх коханців і ласувала на десерт їхньою печінкою (і не тільки нею), занепадала, геть забута тими, хто розпоряджався державними коштами. Чиновникам, звісно ж, були не до вподоби перекази про титуловану канібалку, якій подавали на срібній таці під морквяним соусом таке, про що і згадувати лячно. «Дах цілий — ще постоїть», — заспокоювали вони ревних поціновувачів старовини. А надто наполегливим називали такі суми, потрібні на реставрацію, що ті мимоволі погоджувалися: та ні, справді, держава зараз цього не потягне, нехай замок ще трохи почекає.

Хутірська частина Су́хої Кри́ниці — із десятків будинків, що перескочили за річку і розбіглися схилом під лісом. Років тринадцять тому... та ні, вже скоро п'ятнадцять, як Олекса Камінський разом із Романією Красновською і Романом на прізвище «Джаґґер» гарним липневим днем завітали до подруги Зої Довгої — відпочити якихось кілька днів.

Їхня дивна компанія не мала жодних причин триматися купи. Але ж трималася. Олекса з лікувального факультету, Красновська — із художньо-графічного і Зоя — з романо-германської філології. А Джаггер — узагалі з факультету природничих наук. Він у той час багато базикав про генну інженерію, здається, збирався стати біологом або біотехнологом, а може, і звичайним лобуром із дипломом. Цей красунчик носив білі штани та сітчасту майку, демонструючи волохаті груди. У гуртожитку ночував лише зрідка, бо мав шалений успіх у дівчат. А їхню компанію поєднувала лише жага до пригод. Хоча Рому з Романом — і дещо інше. Від них обох віяло ледь чутним запахом кохання. Це щось подібне на викурену на двох сигаретку з ментолом. Ніхто нічого такого не бачив, але всі здогадувалися. Недарма ця парочка за нагоди натякала Олексі та Зої — мовляв, і ви дарма не втрачайте часу. Було у цьому щось знущальне, бо обоє швидко усвідомили: Олекса небайдуже поглядає на Рому, а Зоя впадає за Джаггером. Ця тупикова ситуація страшенно дратувала Камінського, аж поки той не сказав собі: все, востаннє їде кудись із компанією — і на тому край. Тим більше, що Зоя напrawdę почала поглядати на нього з надією...

— За сто метрів поверніть направо,— підказала пильна жінка з навігатора.

Усю дорогу вона мовчала, ніби їй заціпило. І ось обізвалася — саме тоді, коли поліція відібрала документи в Олекси.

— Turn this shit off!{4} — гукнув він до Роми, яка тримала в руці мобільний, що прокладав шлях. Тоді рівніше додав: — Вибач, у мене вже нерви не витримують.

— У мене теж,— із притиском відповіла та й вимкнула навігатор.— От хто тебе просив зупинятися?..

...Десь тут, за мостом, вони повистрибували з рейсового автобуса,

навантажені рюкзаками, і почвалані вгору до лісу, путівцем, розмитим до щебеню дощовими потоками. Згори, з обіймів дубового гілля, дивилася на них старечим поглядом дерев'яна хатина з дахом, порослим зеленим мохом. Наче духи лісу ховалися за вікнами й уважно розглядали кожного з них, обираючи жертву. Олекса і справді відчув на собі чийсь погляд — аж пересмикнув плечима.

Кінець безкоштовного уривку. Щоби читати далі, придбайте, будь ласка, повну версію книги.



**КУПИТИ**